EBÛ İSHÂK ES-SEBÎÎ

Tabiînin büyüklerinden. İsmi, Amr bin Abdullah, künyesi, Ebû İshâk'tır. Sebîi, Kûfe'de bir mahallenin ismidir. Ebû İshâk, o mahalleden olduğu için bu isim verilmiştir. 33 (m. 653) senesinde Hazreti Osman'ın hilâfeti zamanında doğup, 127 (m. 744) yılında vefât etti. Kûfelidir. Zamanında Kûfe'nin en büyük âlimi idi. Hazreti Ali'nin (radıyallahü anh) zamanına yetişti. O'nu hutbe okurken gördü ve dinledi. Arkasında Cum'a namazı kıldı. Gördüğünde Hazreti Ali'nin saçı ve sakalı beyazdı. Yetmiş veya seksen Sahâbe'den (r.anhüm) hadîs-i şerîf rivâyet etti. Sahâbe-i kiramın ba'zısından sadece O, hadîs rivâyet etmiştir. O'nun dışında Tabiînden hiç kimse, onlardan hadîs-i şerîf rivâyet etmemiştir. Bu Sahâbîlerden ba'zıları şunlardır: Abede bin Hazen, Nasr bin Hazen, Matr bin Akâmis, Kudeyr ed-Dabbî (r.anhüm).

Rivâyetlerinin en çoğunu Bera bin Â'zib, Zeyd bin Erkâm, Nu'man bin Beşîr, Harise bin Vehb, Abdullah bin Yezîd el-Hatamî ve ba'zılarından rivâyet etmiştir. Dörtyüz civarında âlimden ders almıştır. Ali bin Ebî Tâlib, Mugîre bin Şû'be, Süleymân bin Saîd, Zeyd bin Erkâm, Berâ bin A'zib, Câbir bin Semre, Herise bin Vehb el-Huzâî, Adiy bin Hâtem, Harise bin Ebî Dırar ve başka Eshâb-ı kiramdan (r.anhüm) hadîs-i şerîf rivâyet etti. Oğlu Yûnus bin Ebî İshâk, torunu İsrail bin Yûnus, diğer torunu Yûsuf bin İshâk, Katâde, Süleymân Teymî, Â'meş, İsmail bin Ebî Hâlid ve daha başka âlimler de ondan hadîs-i şerîf bildirmiştir. Hadîs ilminde sika (güvenilir) bir âlimdir. Çok hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Ebû İshâk hazretleri, Ebû Abdurrahmân Selemi ve Esved bin Yezîd'in huzûrunda Kur'ân-ı kerîm okudu. Kur'ân-ı kerîmi her üç günde hatmederdi.

Geceleri çok ibâdet ederdi. Gündüzleri de oruç tutardı. Çok sâlih bir zât idi. Bir defasında “Artık çok yaşlandım. Vücûdum zayıfladı. Sadece her aydan üç gün, ayrıca Pazartesi ve Perşembe günleri ve bir de haram aylarda (Zil-ka'de Zil-hicce, Muharrem, Recep) oruç tutabiliyorum” demiştir.

İhtiyârlığında gözlerini kaybetti. Ebû Bekir bin A'yaş şöyle anlatır: Dahhâk bin Kays, Ebû İshâk es-Sebîî'nin vefât ettiği gün Kûfe'ye gelmişti. Cenâzeyi çok kalabalık görünce, Ebû

İshâk (r.aleyh) için, “O sizin aranızda, Allahü teâlânın yakın ve sâlih kullarından idi” demiştir.

O’nun hakkında yine: “Kim Ebû İshâk ve babası Abdullah (r.anhüma) ile oturup, kalkarsa, Hazreti Ali ile oturmuş gibi olur” denilmiştir.

Ebû İshâk hazretlerinin rivâyet ettiği ba’zı hadîs-i şerîfler:

“Cehennem ehlinden azâbı en hafif olanı, iki ayağının çukurunda iki veya bir ateş olup, bu ateş yüzünden beyni kaynıyan kimsedir.”

Abdullah bin Yezîd’den bildirmiştir “Bağırarak ve sesli olmaksızın ölüye ağlamaya izin verildi.”

Amr bin Haris el-Huzâî’den rivâyet etti: Resûlullah (aleyhisselâm) vefât ettiği zaman, dinar, dirhem, davar, deve, vasıyyet edilecek bir malı olmadığı için, hiçbir şeyi vasıyyette bulunmamıştır. Ondan sonra, sadece, beyaz katırı, silâhı ve sadaka olarak bıraktığı bir arazi kaldı.”

Habeşî bin Cenâde’den (radıyallahü anh) rivâyet etti:

Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) Hazreti Ali’ye “Sen benim yanımda, Musa’ya göre, Hârûn’un mevkîindesin (durumundasın). Ancak benden sonra Peygamber yoktur. Gelmiyecektir.”

Enes bin Mâlik’den rivâyet etti: “Kimin yanında ismim söylenirse, bana salat okusun. Çünkü bana salat okuyana Allahü teâlâ on salat (rahmet) eder.”

Amr bin Meymûn’dan şöyle rivâyet etti: Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) duâ ve istiğfar yapaklarında, üçer kerre yapmaktan hoşlanırlardı.

Ebû Ahves’den rivâyet etti: “Beni rü’yâda gören, gerçekten beni görmüştür. Çünkü, şeytan benim sûretime giremez.”

Şakik bin Seleme’den rivâyet etti. Peygamberimize (aleyhisselâm) bir kadın geldi. Yanında iki çocuk vardı. Peygamber efendimizden bir şey istedi. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) ona üç hurma verdi. Kadın çocuklarına birer tane verdi. Çocuklar, bunları yiyip, bitirince annelerine baktılar. Kadın kalan bir hurmayı da ikiye bölüp yarısını birine, yarısını diğerine verdi. Bu manzarayı gören Peygamber efendimiz (aleyhisselâm): “Allahü teâlâ, çocuklarına merhameti sebebiyle, o kadına merhamet etsin” buyurdular.

İkrime’den rivâyet etti. “Ebû Bekir (radıyallahü anh) Resûlullaha (aleyhisselâm) “Yâ Resûlallah! Sizi ihtiyârlamış görüyorum” deyince, Peygamber efendimiz (aleyhisselâm): “Evet, beni; Hûd, Vâkıa, Mürselât, Amme ve İze-ş-Şems’ü Küvvirat (et-Tekvîr) sûreleri ihtiyârlattı” buyurdular.

Berâ bin Azîb’den rivâyet etti: Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) yumuşak bir elbise giymişlerdi. Eshâb-ı kiram, bu elbisenin yumuşaklığını çok beğenmişlerdi. Bunun üzerine Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) “Bu elbisenin yumuşaklığı çok mu hoşunuza gitti? Fakat Sa’d bin Muaz’ın Cennetteki mendilleri, bundan daha iyi ve daha yumuşaktır”buyurdular.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm, cild-5, sh. 81

2) Tehzîb-üt-tehzîb, cild-8, sh. 63

3) Vefeyât-ül-a’yân, cild-3, sh. 459

4) Tabakât-ı İbn-i Sa’d, cild-6, sh. 313

5) Hilyet-ül-evliyâ, cild-4, sh. 338

6) Mîzân-ül-İ’tidâl, cild-3, sh. 270